

УДК 340.5:347.2(477+061.1ЄС)
DOI: 10.33663/1563-3349-2026-99-321
ISSN 1563-3349

Б. В. СТРИЛЕЦЬ

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ТА СУТНІСНІ РОЗБІЖНОСТІ У ПІДХОДАХ УКРАЇНИ ТА ЄС ДО ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ КРИПТОВАЛЮТ

Досліджено термінологічні та сутнісні розбіжності між підходами Європейського Союзу та України до визначення правової природи криптовалют. Проаналізовано Регламент (ЄС) 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про ринки криптоактивів, який оперує поняттям «криптоактиви», та вітчизняний законопроект України про ринки віртуальних активів (№ 10225-д від 24.04.2025), який використовує термін «віртуальні активи» відповідно до підходу Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей. Виявлено причини термінологічного розходження та його потенційний вплив на правозастосовну практику. Досліджено ключові особливості Закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 р. (№ 2074-IX), який так і не набрав чинності, та його співвідношення з новим законопроектом №10225-д. Визначено проблеми та недоліки регулювання криптоактивів у ЄС, які необхідно врахувати українському законодавцю.

Ключові слова: криптовалюта, криптоактиви, віртуальні активи, право ЄС, FATF, технологія розподіленого реєстру, європейська інтеграція, Угода про асоціацію Україна–ЄС.

Strilets Bohdan. Terminological and substantive discrepancies in Ukraine's and EU's approaches to the legal nature of cryptocurrencies

The terminological and substantive differences between the approaches of the European Union and Ukraine to defining the legal nature of cryptocurrencies have been examined. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, which uses the term 'crypto-assets', and the national draft law of Ukraine on virtual asset markets (No. 10225-d of 24 April 2025), which uses the term 'virtual assets' in accordance with the approach of the Financial Action Task Force on Money

© СТРИЛЕЦЬ Богдан Васильович – кандидат юридичних наук, докторант, старший науковий співробітник відділу міжнародного права та права Європейського Союзу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки; ORCID: 0000-0001-7043-7329; e-mail: strilets.bohdan@vnu.edu.ua

Laundering. The reasons for the terminological difference and its potential impact on law enforcement practice have been identified. The key features of the Law of Ukraine 'On Virtual Assets' dated 17 February 2022 (No. 2074-IX), which has not yet entered into force, and its relationship with the new draft law have been examined. The typology of crypto-assets under Regulation 2023/1114 and the corresponding classification under the Ukrainian draft law (No. 10225-d) are analysed. The problems and shortcomings of crypto-asset regulation in the EU that need to be taken into account by Ukrainian legislators are identified.

Key words: *cryptocurrency, crypto-assets, virtual assets, EU law, FATF, distributed ledger technology, European integration, EU–Ukraine Association Agreement.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток технологій розподіленого реєстру (блокчейн) та поява криптовалют поставили перед правовими системами держав фундаментальне питання: якою є правова природа цих нових цифрових об'єктів і як їх слід регулювати? Відповіді на ці питання в Європейському Союзі (далі – ЄС) та в Україні формуються по-різному, причому ці відмінності проявляються вже на рівні базової термінології. ЄС у Регламенті (ЄС) 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 р. про ринки криптоактивів, (Markets in Crypto-Assets Regulation, далі – Регламент про криптоактиви) [1] послідовно використовує термін «криптоактив» (англ. «crypto-asset»), тоді як Україна у прийнятому (хоча він так і не набув чинності) Законі «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 № 2074-IX [2], а також у новому проєкті Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні 10225-д від 24.04.2025 р. (далі – Законопроєкт 10225-д) [3] обрала термін «віртуальний актив» (англ. «virtual asset»), орієнтуючись вочевидь на підхід Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей («the Financial Action Task Force», FATF, далі – ФАТФ) [4]. Ця термінологічна розбіжність не є суто лінгвістичною: вона відображає різницю в концептуальних підходах, обсязі регулювання та правозастосовних наслідках, на що вказують дослідження С. Цукана щодо співвідношення понять «віртуальні активи», «криптоактиви», «цифрові активи» та ін. [5].

Зростання популярності та широке використання криптовалют у всьому світі, в тому числі в Україні зумовили необхідність ефек-

тивних механізмів їх правового регулювання [6, с. 47]. Враховуючи євроінтеграційний курс нашої держави та зобов'язання щодо адаптації вітчизняного законодавства до положень *acquis* ЄС, аналіз термінологічних і сутнісних розбіжностей у підходах до правової природи криптовалют є не лише теоретично значущим, а й практично необхідним для ефективної імплементації відповідного регулювання.

Мета статті – провести порівняльно-правовий аналіз термінологічних та сутнісних розбіжностей у підходах ЄС та України до визначення правової природи криптовалют, з'ясувати причини використання різної термінології, оцінити ступінь відповідності деяких аспектів Законопроєкту 10225-д вимогам Регламенту про криптоактиви, а також визначити проблеми регулювання криптоактивів на рівні ЄС, які мають бути враховані українським законодавцем.

Стан розробки проблеми. Питання правового регулювання криптовалют в Україні досліджуються у дисертаційній роботі В. Іванюк [7], де комплексно визначено фінансово-правові засади регулювання ринку криптовалют. І. Гулейков вивчає питання, пов'язані з визначенням особливостей цифрових активів у цивільному обороті України [8]. О. Кудь аналізує питання комплексної класифікації віртуальних активів [9]. Н. Тіпкі́н-Головко досліджує поняття та правову природу криптоактивів з порівняльної перспективи українського та іноземного підходів [10]. С. Чаплян пропонує авторське розуміння правової природи криптовалют як майнових нематеріальних благ [11]. Порівняльний аналіз європейського та українського підходів до регулювання ринку криптовалют висвітлюється у працях О. Доценка та А. Михні [12]. Зарубіжний вчений Н. Дівіссенко вивчає регулювання криптоактивів у ЄС крізь призму забезпечення майбутнього регулювання інновацій у цифрових фінансах [13]. Цивільно-правові аспекти криптоактивів у контексті смарт-контрактів [14] та інші питання правового статусу цього цифрового феномену досліджує Р. Майданик. Л. Могил висвітлює правове забезпечення використання криптовалюти в господарському обігу [15]. Д. Кобильнік та М. Никонова розглядають фінансово-правовий аспект використання віртуальних активів [16]. Водночас комплексного порівняльного дослідження термінологічних та сутнісних розбіжностей у підходах України та ЄС до правової

природи криптовалют з урахуванням останніх законодавчих позицій не проводилося.

Методологічною основою статті є порівняльний метод, який дозволив зіставити підходи ЄС та України до визначення криптовалют; формально-юридичний метод застосований для аналізу нормативних текстів Регламенту про криптоактиви, Закону України «Про віртуальні активи», а також Законопроєкту 10225-д; системний метод, який забезпечив комплексне дослідження взаємоз'язків між термінологією, сутнісним наповненням та правозастосовними наслідками; а також історико-правовий метод для простеження еволюції підходів до регулювання криптовалют.

Виклад основного матеріалу. Центральним питанням правового регулювання будь-якого кола суспільних відносин є точність термінологічного апарату. Для сфери криптовалют вибір базового терміну визначає межі регулюючого впливу, перелік об'єктів, що підпадають під регулювання, та правозастосовні наслідки для учасників ринку.

Регламент про криптоактиви у ст. 3(1)(5) визначає «криптоактив» («crypto-asset») як «цифрове відображення вартості або права, яке може бути передане та збережене в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру або подібної технології» [1]. Вибір терміна «криптоактив» на рівні ЄС був обумовлений кількома факторами. По-перше, п. 3 преамбули Регламенту про криптоактиви вказує, що деякі криптоактиви підпадають під законодавство ЄС про фінансові послуги, тоді як інші перебувають поза його межами. По-друге, термін та його визначення, наведені у Регламенті, підкреслюють технологічну специфіку об'єкта – його криптографічну природу та зв'язок з технологією розподіленого реєстру [1]. Регламент про криптоактиви, як зазначає Н. Дівіссенко, є «своєчасною та амбітною відповіддю на регуляторні виклики галузі, що швидко розвивається та є технологічно інтенсивною» [13, с. 665], він «охоплює всі типи криптоактивів, що використовуються у фінансах і наразі не підпадають під дію законодавства ЄС про фінансові послуги» [13, с. 673]. Аналогічну оцінку здійснює С. Джоуров, директор з управління продуктами компанії Fidelity Digital Assets (Велика Британія), підкреслюючи чотири ключові цілі Регламенту про криптоактиви: правова визначеність, уніфіко-

вані правила для постачальників послуг, заміна розрізнених національних рамок та спеціальне регулювання стейблкоїнів [17, с. 2].

ФАТФ у жовтні 2018 року доповнила свої Рекомендації (зокрема Рекомендацію 15), включивши визначення «віртуального активу» (virtual asset) як «цифрового представлення вартості, яким можна торгувати в цифровому форматі або переказувати, і яке може використовуватись для платіжних або інвестиційних цілей» [4]. Це визначення за задумом ФАТФ є технологічно нейтральним і охоплює ширше коло цифрових об'єктів. Як зазначає В. Іванюк, ФАТФ запровадила зміни до Рекомендацій для того, щоб «чітко встановити, що вони застосовуються й до фінансової діяльності, що включає віртуальні активи» [7, с. 148]. Цей підхід суттєво вплинув на формування українського термінологічного апарату, який розвивався під одночасним впливом стандартів ФАТФ і вимог права ЄС у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, зокрема Директиви (ЄС) 2018/843 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму [18]. Першочерговою метою було приведення українського законодавства у відповідність до вимог у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, що, як видається, обумовило використання термінології ФАТФ.

Якщо уважно проаналізувати визначення за підходами ФАТФ та Регламенту про криптоактиви, стає очевидним їхній різний фокус. Визначення Регламенту про криптоактиви ЄС акцентує увагу на технологічній складовій (застосування технології розподіленого реєстру чи схожої технології) та правовій природі (відображення вартості або права). Визначення ФАТФ зосереджується насамперед на функціональній складовій (можливість торгувати, переказувати, використовувати для інвестування), що зумовлено його спрямованістю на протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Для України це означає, що під час формування національного правового режиму віртуальних активів доцільно поєднати функціональний підхід ФАТФ для цілей протидії відмиванню коштів із технологічно точнішим підходом Регламенту про криптоактиви ЄС для забезпечення комплексного й узгодженого регулювання.

Регламент про криптоактиви ЄС встановлює три основні категорії криптоактивів, для кожної з яких передбачено окремий правовий режим. Стаття 3(1)(6) визначає «токен, прив'язаний до активів» («asset-referenced token», ART) як «тип криптоактиву, який не є електронним грошовим токеном і який має на меті підтримувати стабільну вартість шляхом посилання на іншу вартість або право, або їх комбінацію, включаючи одну або кілька офіційних валют» [1]. Це т. зв. стейблкоїни, які виникають як категорія криптоактивів, що прагнуть стабільності порівняно з іншими, більш волатильними криптоактивами [19]. Стаття 3(1)(7) Регламенту про криптоактиви визначає «токен електронних грошей» («e-money token», EMT) як «тип криптоактиву, який претендує на підтримку стабільної вартості шляхом прив'язки до вартості однієї офіційної валюти» [1]. Правовий режим токенів електронних грошей є особливо складним з огляду на його зв'язок з Директивою 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей і пруденційний нагляд за ними [20]. Третя категорія – інші криптоактиви, включаючи «утилітарні токени» («utility tokens»), визначені у ст. 3(1)(9) як «тип криптоактиву, який призначений виключно для надання доступу до товару або послуги, що надаються його емітентом» [1]. Вони є юридичним майновим правовідношенням між суб'єктом, що випускає токени, та користувачем, який вносить кошти з метою отримання утилітарного токена [21].

Принциповим є те, що Регламент про криптоактиви чітко розмежовує криптоактиви та фінансові інструменти. Стаття 2(4) передбачає виключення з-під дії цього регламенту криптоактивів, що кваліфікуються як фінансові інструменти, депозити, схеми пенсійного забезпечення тощо. Цей правовий акт розглядає криптоактиви як об'єкти особливого роду – окремий клас цифрових активів з власним правовим режимом. У цьому контексті вказаний регламент, на думку І. Іджуо, є «...справді великим кроком вперед і сприятиме подальшому зміцненню фінансової довіри, впровадженню та розширенню, яких потребує криптоекосистема» [22].

Законопроект 10225-д у ст. 5 запропонованої нової редакції Закону України «Про віртуальні активи» під назвою «Про ринки віртуальних активів» (сама зміна назви свідчить про більш комп-

лексний підхід, наближений до логіки Регламенту про криптоактиви) визначає віртуальний актив як «різновид цифрової речі, що створюється, передається та зберігається в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру або іншої подібної технології» [3]. Це визначення одночасно кваліфікує віртуальний актив як річ у цивільно-правовому розумінні. При цьому ч. 2 ст. 5 встановлює, що до віртуальних активів застосовуються положення Цивільного кодексу України про рухомі речі, якщо інше не встановлено законом або не впливає із сутності активу. Такий підхід узгоджується із пропозиціями, висловленими Р. Майдаником щодо необхідності чіткої цивільно-правової кваліфікації віртуальних активів [9]. С. Чаплян, досліджуючи правову природу криптовалют, запропонував їхню кваліфікацію як «майнових нематеріальних благ» [11], що відповідало підходу Закону України «Про віртуальні активи» 2074-ІХ, але суттєво відрізняється від нового законопроекту, який визначає віртуальний актив саме як «різновид цифрової речі».

Д. Кобильнік та М. Никонова, досліджуючи фінансово-правовий аспект використання віртуальних активів, підкреслюють важливість чіткого понятійно-категоріального апарату з метою запобігання ризикам ведення криптобізнесу [16, с. 122]. Тож щодо типології, ст. 6 законопроекту передбачає поділ віртуальних активів на три категорії: токени з прив'язкою до активів; токени електронних грошей; інші токени [3, ст. 6]. Ця класифікація є практично ідентичною типології Регламенту про криптоактиви, що свідчить про очевидне запозичення підходу ЄС у цій сфері. Визначення окремих типів віртуальних активів також побудовані за моделлю Регламенту про криптоактиви: «токен з прив'язкою до активів – це віртуальний актив, що не є токеном електронних грошей та передбачає підтримання своєї стабільної вартості шляхом прив'язки до вартості будь-кого іншого об'єкта цивільних прав або права на інший об'єкт цивільних прав чи їхнього поєднання, включаючи поєднання з однією чи декількома офіційними валютами чи поєднання декількох офіційних валют» (ч. 2 ст. 6); «токен електронних грошей – це різновид віртуального активу, що передбачає підтримання своєї стабільної вартості шляхом прив'язки до вартості виключно однієї офіційної валюти» (ч. 2 ст. 6) [3].

17 лютого 2022 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про віртуальні активи» (№2074-IX) [2]. Проте він фактично так і не набрав чинності. Це було прив'язане до прийняття змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами, які так і не були ухвалені, що було спричинено, серед іншого, повномасштабною збройною агресією РФ проти України. Закон №2074-IX визначав віртуальний актив як «нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі» [2]. Слід звернути увагу на суттєву відмінність цього визначення від визначення у новому Законопроекті 10225-д: якщо в Законі 2074-IX віртуальний актив кваліфікувався як «нематеріальне благо», то в законопроекті – як «різновид цифрової речі» [3]. Ця зміна є концептуально значущою: перехід від нематеріального блага до речі (фактично «квазіречі» [8, с. 33]) суттєво розширює можливості правового регулювання та захисту прав власників. Л. Могил в цьому контексті слушно зазначає, що «продовження сприйняття криптовалюти як нематеріального блага руйнує перспективи належного правового врегулювання облікового, податкового характеру, закладення запобіжників від використання криптовалюти для тінізації господарських операцій...» [15, с. 35].

Термінологічне розходження між підходами ЄС та України зумовлене насамперед різними регуляторними акцентами. Розробляючи Регламент про криптоактиви, ЄС прагнув не лише врегулювати новий цифровий феномен, а створити цілісну рамку для ринку криптоактивів: Регламент установлює єдині правила щодо публічної пропозиції та допуску криптоактивів до торгівлі, авторизації та нагляду за постачальниками послуг, захисту держателів криптоактивів і клієнтів, а також запобігання зловживанням на ринку [1]. Саме тому в праві ЄС використано спеціалізований термін «криптоактив», пов'язаний із технологією розподіленого реєстру або подібною технологією; водночас у межах регламенту це поняття сформульоване широко, щоб охопити відповідні види криптоактивів, які не підпадають під чинне законодавство ЄС про фінансові послуги. У цьому контексті М. Паракампо слушно зазначає, що рамки, встановлені Регламентом про криптоактиви, покликані забезпечити рівні умови доступу до європейського ринку, хоча перехідні механізми можуть, навпаки, породжувати

ризик нерівних умов для різних постачальників послуг [23]. Натомість Н. Тіпкін-Головко, порівнюючи український та іноземний підходи, підкреслює, що у сфері криптоіндустрії для держави ключовими залишаються контроль індустрії та захист інвесторів; при цьому «віртуальний актив» у національному підході постає як ширша категорія, а «криптоактив» – як її окремих різновид [10, с. 19].

Україна, починаючи процес регулювання криптовалют із виконання вимог ФАТФ, обрала термін, орієнтований на завдання фінансового моніторингу. Однак визначення у Законопроекті № 10225-д частково нівелює цю відмінність, адже безпосередньо прив'язує поняття віртуального активу до технології розподіленого реєстру [3]. Тим не менш, понятійна неузгодженість між українським законодавством та *acquis* ЄС залишається. Крім цього, є проблеми із застосуванням термінологічних конструкцій, які стосуються відчуження віртуальних активів [24]; представниками Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку висловлювалась доцільність передбачити можливість використання віртуальних активів для оплати послуг тощо [25].

Незважаючи на термінологічні відмінності, структура та зміст Законопроекту №10225-д значною мірою відтворюють логіку Регламенту про криптоактиви: запозичення класифікації криптоактивів; встановлення вимог до білих книг для публічних пропозицій; створення системи авторизації постачальників послуг; встановлення пруденційних вимог до емітентів стейблкоїнів. Такий підхід обґрунтований з огляду на Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачає поступову адаптацію вітчизняного законодавства до права інтеграційного об'єднання [26]. Крім того, Регламент про криптоактиви – це сучасний правовий інструмент, «він оновлює чинну регуляторну базу ЄС для сприяння цифровим інноваціям, одночасно захищаючи європейських споживачів» [13, с. 665].

Попри комплексність Регламенту про криптоактиви, це регулювання не позбавлене проблем, які український законодавець має врахувати. По-перше, регламент не охоплює сферу децентралізованих фінансових послуг (відомих як «*decentralized finance*» – *DeFi*) – п. 22 преамбули виводить з-під його дії послуги стосовно криптоактивів, які здійснюються повністю децентралізовано, без будь-яких посередників [1]. Однак межа між «децентралізованим»

та «централізованим» є нечіткою, що створює регуляторну невизначеність. Законопроект №10225-д також не містить окремого регулювання децентралізованих фінансових протоколів. По-друге, Регламент про криптоактиви встановлює жорсткі вимоги до стейблкоїнів (криптоактивів зі стабілізованою вартістю), зокрема щодо обов'язків емітентів токенів електронних грошей мати ліцензію кредитної або фінансової установи [1], що суттєво звужує коло потенційних емітентів. Такі вимоги можуть створити суттєвий фінансовий та операційний тягар для ведення підприємницької діяльності, особливо це стосується невеликих компаній і стартапів. По-третє, існує проблема кваліфікації невзаємозамінних токенів («non-fungible tokens», NFT) – п. 10 преамбули Регламенту про криптоактиви визначає виключення унікальних невзаємозамінних криптоактивів з-під дії цього правового акту, але на практиці межа між замінними та незамінними токенами є розмитою [1]. Токени у великій серії або колекції можуть вважатися взаємозамінними, а компетентні органи мають застосовувати підхід «пріоритету сутності над формою» («substance over form»). Законопроект №10225-д вводить поняття «віртуальних активів, що визначені індивідуальними ознаками» [3], що відповідає концепції невзаємозамінних токенів. По-четверте, Регламент про криптоактиви створює певне регуляторне навантаження на малих та середніх учасників крипторинку (хоча в той же час він дотримується принципу мінімального втручання, побоюючись «задушити» ринок, що розвивається [27]), що для українського ринку може мати стримуючий ефект – тому Законопроект №10225-д, зокрема, передбачає перехідний період для легалізації криптовалют за пільговими ставками [3]. Дослідження А. Седіель у контексті оподаткування криптоекономіки також вказує на складнощі, з якими стикаються національні законодавці при імплементації Регламенту про криптоактиви. Вчена зазначає, що «відсутність положень щодо класифікації нових економічних товарів для цілей оподаткування фрагментує їх трактування, призводить до податкових конфліктів та створює юридичну невизначеність» [28].

Незважаючи на очевидну рецепцію структури Регламенту про криптоактиви, Законопроект №10225-д містить низку невідповідностей, які варто оцінити з точки зору подальшої гармонізації. Перша невідповідність стосується вже згаданої термінології.

Використання терміну «віртуальний актив» замість «криптоактив» створює потенційну плутанину при тлумаченні та застосуванні законодавства у транскордонному контексті. Хоча за змістом визначення є значною мірою подібними (обидва передбачають використання технології розподіленого реєстру), формальна термінологічна розбіжність може ускладнити процес взаємного визнання авторизацій та регуляторного діалогу з органами ЄС. Друга невідповідність пов'язана з правовою природою об'єкта. Регламент про криптоактиви не втручається у питання цивільно-правової кваліфікації криптоактивів, залишаючи це на розсуд національних правопорядків держав-членів. Законопроект №10225-д, навпаки, визначає віртуальний актив як «різновид цифрової речі» та поширює на нього режим рухомих речей [3]. З одного боку, це забезпечує юридичну визначеність, з іншого – така кваліфікація може не повністю відповідати природі деяких криптоактивів (наприклад, утилітарних токенів, які надають доступ до послуг, а не посвідчують права на майно). Третя невідповідність стосується обмеження платіжної функції. У ч. 3 ст. 5 Законопроекту №10225-д встановлена заборона використання віртуальних активів як засобу платежу [3], тоді як Регламент про криптоактиви, хоча і не визнає криптоактиви законним платіжним засобом, не містить прямої заборони їх використання для оплати товарів та послуг. Навпаки, Регламент про криптоактиви регулює токени електронних грошей саме як інструменти, що можуть виконувати платіжну функцію [1]. Таке обмеження у законопроекті звужує функціональність українського регулювання порівняно з підходом ЄС. Четверта невідповідність стосується ролі регулятора. Регламент про криптоактиви передбачає участь Європейського органу з банківського нагляду (European Banking Authority) та Європейського органу з цінних паперів та ринків (European Securities and Markets Authority) у наглядовому процесі, зокрема щодо «значних» токенів, прив'язаних до активів, та токенів електронних грошей (за змістом ст. 117–119) [1]. Законопроект №10225-д визначає регулятором Національний банк України та інший державний орган [3], однак розподіл повноважень між ними потребує подальшої конкретизації. П'ята невідповідність пов'язана із захистом прав споживачів. Регламент про криптоактиви містить розгорнуті положення щодо захисту роздрібних власників криптоактивів, включаючи право на відмову

від договору протягом 14 днів для певних типів криптоактивів (ст. 14) [1]. У Законопроекті №10225-д відповідні захисні механізми, на нашу думку, потребують доопрацювання для досягнення рівня захисту, передбаченого Регламентом про криптоактиви.

Слід також зазначити, що вплив регуляторних ініціатив ЄС на ринки криптоактивів висвітлюється в емпіричних дослідженнях. Зокрема, Л. Барбалья та ін. у робочому документі Об'єднаного дослідницького центру Європейської Комісії дослідили реакцію криптовалютних ринків на регуляторні оголошення ЄС і виявили, що запровадження нового регулювання у сфері цифрових валют та криптоактивів сприймається фінансовими ринками переважно як негативний сигнал [29]. Ці висновки мають значення і для України, оскільки вказують на те, що надмірно обмежувальний підхід до регулювання може мати негативні наслідки для розвитку ринку. Водночас збереження чинного стану юридичної невизначеності також, звісно, не є прийнятним; навпаки, розроблення належного правового регулювання у цій сфері, на необхідності якого науковці наголошували ще у 2018 році [30, с. 127], нині є давно назрілим і вкрай актуальним завданням.

Висновки. По-перше, термінологічна розбіжність між підходами ЄС («криптоактиви») та України («віртуальні активи») не є випадковою, а відображає різні концептуальні витoki регулювання. ЄС створював комплексну регуляторну рамку для ринку цифрових активів, тоді як вітчизняним законодавцем поняття «віртуальні активи» первинно було запроваджене у контексті імплементації стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей у сфері протидії відмиванню коштів. Ця термінологічна та концептуальна розбіжність потребує уваги законодавця з огляду на євроінтеграційний курс України, який значно прискорився після отримання нашою державою кандидатського статусу на вступ до ЄС. По-друге, Законопроект №10225-д, попри використання базової термінології Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей, структурно та змістовно значною мірою відтворює підхід Регламенту (ЄС) 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 р. про ринки криптоактивів, зокрема щодо типології віртуальних активів, вимог до емітентів та авторизації постачальників послуг. По-третє, суттєвою новацією цього законопроекту порівняно з Законом України

«Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 р. № 2074-IX є зміна правової кваліфікації віртуального активу: від «нематеріального блага, що є об'єктом цивільних прав» до «різновиду цифрової речі», що підвищує юридичну визначеність та забезпечує більш ефективне включення нового правового інституту до цивільного обороту. По-четверте, основними невідповідностями законопроекту у порівнянні з Регламентом про криптоактиви є: термінологічна неузгодженість; обмеження платіжної функції віртуальних активів; недостатня деталізація розподілу повноважень між регуляторами; необхідність розвитку механізмів захисту роздрібних власників віртуальних активів та інвесторів. По-п'яте, проблеми регулювання, що виявилися після набуття чинності Регламентом про криптоактиви в ЄС, які мають бути враховані Україною, включають: відсутність регулювання децентралізованих фінансових послуг; жорсткість вимог до емітентів стейблкоїнів; складність правової кваліфікації невзаємозамінних токенів; ризик непропорційного регуляторного навантаження на малих учасників ринку. По-шосте, перспективним напрямом адаптації вітчизняного законодавства є поступовий перехід до використання терміну «криптоактив» як основного або, щонайменше, законодавче закріплення його еквівалентності терміну «віртуальний актив» у контексті взаємовідносин з ЄС, що сприятиме сумісності правових режимів та полегшить транскордонну діяльність постачальників криптовалютних послуг.

Окремо слід підкреслити ключове значення подальшого наукового аналізу проблематики регулювання віртуальних активів у контексті імплементації Регламенту про криптоактиви для країн-кандидатів на вступ до ЄС. Компетентне та своєчасне наближення українського законодавства до *acquis* ЄС у сфері ринків криптоактивів є важливим чинником не лише для розвитку українського крипторинку, а й для забезпечення юридичної визначеності, захисту прав споживачів та інвесторів у рамках євроінтеграційних процесів.

1. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. *Official Journal of the European Union*. L 150. 9.6.2023. P. 40–205. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj>. 2. Про вірту-

альні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>. **3.** Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні 10225-д від 24.04.2025. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271>. **4.** FATF. Updated Guidance for a Risk-Based Approach: Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Paris: FATF, 2021. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets-2021.html>. **5.** Цукан С. В. Поняття, правова природа та класифікація віртуальних активів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Т. 80(1). С. 613–618. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/01/96.pdf>. **6.** Tsvytkov A. Legal regulation of cryptocurrencies in Europe: Challenges of harmonisation and development prospects. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2024. Vol. 29. No. 4. P. 47–60. **7.** Іванюк В. Д. Фінансово-правове регулювання ринку криптовалют в Україні: дис. ... докт. філософії 081 – Право. Західноукраїнський національний університет. Тернопіль, 2021. 232 с. **8.** Гулейков І. Ю. Цифрові активи в цивільному обороті України: дис. ... докт. філософії 081 – Право. Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. Київ, 2025. 243 с. **9.** Куль О. О. Комплексна класифікація віртуальних активів. Харків: ХОГО КЗ, 2021. 34 с. <https://virtualasset.science/kompleksna-klasifikacziya-virtualnikh-aktiviv.pdf>. **10.** Тіпкікін-Головко Н. О. Поняття та правова природа криптоактивів: український та іноземний підходи. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2024. Т. 35 (74). № 5. С. 19–25. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/6.pdf. **11.** Чаплян С. Правова природа криптовалют. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 4. С. 74–88. URL: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/447/379>. **12.** Доценко О. В., Михня А. В. Європейське регулювання ринку криптовалют та його імплементація в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2023. Вип. 36. С. 163–168. **13.** Divissenko N. Regulation of Crypto-assets in the EU: Future-proofing the Regulation of Innovation in Digital Finance. *European Papers*. 2023. Vol. 8. No. 2. P. 665–687. URL: https://www.europeanpapers.eu/system/files/pdf_version/EP_eJ_2023_2_SS1_6_Nikita_Divissenko_00681.pdf. **14.** Майданик Р. Смарт-контракт криптоактивів у цивільному праві України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Сер. Юридичні науки. 2024. 1(127). С. 39–44. URL: <https://legal.bulletin.knu.ua/uk/article/download/2410/2515/10762>. **15.** Могил Л. С. Правове забезпечення використання криптовалюти в господарському обігу: дис. ... докт. філософії 081 – Право. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса,

2023. 213 с. **16.** Кобильнік Д., Никонова М. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *Публічне право*. 2022. № 4(48). С. 117–125. **17.** Djourov S. MiCA: The EU's Path to Digital Assets Regulation. Fidelity Digital Assets. September 2023. 10 p. URL: <https://www.fidelitydigitalassets.com/sites/g/files/djuvja3256/files/acquiadam/1099400.5.0%20FDAS%20MiCA.pdf>. **18.** Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU. *Official Journal of the European Union*. L 156. 19.6.2018. P. 43–74. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/843/oj>. **19.** Martínez Nadal A. Stablecoins in the MiCA Regulation. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Law, Governance and Technology Series*, vol 71. Cham: Springer, 2025. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_8. **20.** Parra A. M. Electronic Money Tokens Under the MiCA Regulation. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Law, Governance and Technology Series*, vol 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_9. **21.** Martínez-Echevarría y García de Dueñas A., del Castillo Ionov R. Utility Tokens and Their Regulation Under MiCA. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Law, Governance and Technology Series*, vol 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_10. **22.** Ijuo I. Markets in Crypto-Assets (MiCA): EU Regulatory Compliance Framework and What It Means for Crypto Companies. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/387516592_Markets_in_Crypto-Assets_MICA_EU_Regulatory_Compliance_Framework_and_What_It_Means_for_Crypto_Companies. **23.** Paracampo M.–T. Crypto-Asset Service Providers: Harmonised Framework Vs. Risk of an Unlevel Playing Field. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Law, Governance and Technology Series*, vol 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_11. **24.** Щодо проєкту Закону України, реєстр. № 10225-д від 24 квітня 2025 року. Міністерство юстиції України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-5593577.pdf. **25.** Довідка Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-5602599.pdf. **26.** Угода про асоціацію між Україною, з однієї сто-

рони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. **27.** Pastor Sempere C. The Legal Framework for New Digital Assets, Identities, and Data Spaces. Introduction. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_1. **28.** Cediél A. Domestic Tax Regulation in the Face of the Crypto Economy: Challenges Going Forward. In: Pastor Sempere C. (eds) *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_18. **29.** Barbaglia L., Bellia M., Di Girolamo E. F., Rho C. Crypto news and policy innovations: Are European markets affected? *JRC Working Papers in Economics and Finance*. 2024. No. 2024/7. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/311092/1/1909919802.pdf>. **30.** Майданик Р. А. Віртуальна валюта в цивільному праві України: стан, тенденції, перспективи. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. Т. 25. № 2. С. 114–129. URL: <https://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprn-2-2018-r/virtualna-valyuta-v-tsilnynomu-pravi-ukrayini-stan-tendentsiyi-perspektivi>.

References

1. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. *Official Journal of the European Union*. L 150. 9.6.2023. P. 40–205. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj>. **2.** Pro virtualni aktyvy: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 №2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>. **3.** Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakyykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia oborotu virtualnykh aktyviv v Ukraini 10225-d vid 24.04.2025. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271>. **4.** FATF. Updated Guidance for a Risk-Based Approach: Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Paris: FATF, 2021. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets-2021.html>. **5.** Tsukan S. V. Poniattia, pravova pryroda ta klasyfikatsiia virtualnykh aktyviv. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. 2023. Т. 80(1). S. 613–618. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/01/96.pdf>. **6.** Tsvyetkov A. Legal regulation of cryptocurrencies in Europe: Challenges of harmonisation and development prospects. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2024. Vol. 29. No. 4. P. 47–60. **7.** Ivaniuk V. D. Finansovo-pravove rehuliuvannia

rynku kryptovaliut v Ukraini: dys. ... d-ra filosofii : 081 – Pravo. Zakhidnoukrajinskyi natsionalnyi universytet. Ternopil, 2021. 232 s.

8. Huleikov I. Yu. Tsyfrovi aktyvy v tsyvilnomu oboroti Ukrainy: dys. ... d-ra filosofii : 081 – Pravo. Naukovo-doslidnyi instytut pryvatnoho prava i pidpriemnytstva imeni akademika F. H. Burchaka NAPrN Ukrainy. Kyiv, 2025. 243 s.

9. Kud O. O. Kompleksna klasyfikatsiia virtualnykh aktyviv. Kharkiv: KHOHOKZ, 2021. 34 s. URL: <https://virtualasset.science/kompleksna-klasifikacziya-virtualnykh-aktiviv.pdf>.

10. Tipikin-Holovko N. O. Poniattia ta pravova pryroda kryptoaktyviv: ukrajinskyi ta inozemnyi pidkhody. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*. 2024. Tom 35 (74). № 5. S. 19–25. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/6.pdf.

11. Chaplian S. Pravova pryroda kryptovaliut. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*. 2018. № 4. S. 74–88. URL: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/447/379>.

12. Dotsenko O. V., Mykhnia A. V. Yevropeiske rehuliuвання rynku kryptovaliut ta yoho implementatsiia v Ukraini. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina*. Seriiia “Pravo”. 2023. Vyp. 36. S. 163–168.

13. Divissenko N. Regulation of Crypto-assets in the EU: Future-proofing the Regulation of Innovation in Digital Finance. *European Papers*. 2023. Vol. 8. No. 2. P. 665–687. URL: https://www.europeanpapers.eu/system/files/pdf_version/EP_eJ_2023_2_SS1_6_Nikita_Divissenko_00681.pdf.

14. Maydanyk R. Smart-kontrakt kryptoaktyviv u tsyvilnomu pravi Ukrainy. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Yurydychni nauky. 2024. 1(127). S. 39–44. URL: <https://legal.bulletin.knu.ua/uk/article/download/2410/2515/10762>.

15. Mogyl L. S. Pravove zabezpechennia vykorystannia kryptovaliuty v hospodarskomu obihu: dys. ... d-ra filosofii : 081 – Pravo. Natsionalnyi universytet ‘Odeska yurydychna akademiia’. Odesa, 2023. 213 s.

16. Kobylnyk D., Nikonova M. Osoblyvosti vykorystannia virtualnykh aktyviv: finansovo-pravovyi aspekt. *Publichne pravo*. 2022. № 4(48). S. 117–125.

17. Djourov S. MiCA: The EU’s Path to Digital Assets Regulation. Fidelity Digital Assets. September 2023. 10 p. URL: <https://www.fidelitydigitalassets.com/sites/g/files/djuvja3256/files/acquiadam/1099400.5.0%20FDAS%20MiCA.pdf>.

18. Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU. Official Journal of the European Union. L 156. 19.6.2018. P. 43–74. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/843/oj>.

19. Martínez Nadal A. Stablecoins in the MiCA Regulation. In: Pastor Sempere C. (ed.). Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Law, *Governance and Technology Series*, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_8.

20. Parra A. M. Electronic

Money Tokens Under the MiCA Regulation. In: Pastor Sempere C. (ed.). *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_9.

21. Martínez-Echevarría y García de Dueñas A., del Castillo Ionov R. Utility Tokens and Their Regulation Under MiCA. In: Pastor Sempere C. (ed.). *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_10.

22. Ijuo I. Markets in Crypto-Assets (MiCA): EU Regulatory Compliance Framework and What It Means for Crypto Companies. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/387516592_Markets_in_Crypto-Assets_MICA_EU_Regulatory_Compliance_Framework_and_What_It_Means_for_Crypto_Companies.

23. Paracampo M.-T. Crypto-Asset Service Providers: Harmonised Framework Vs. Risk of an Unlevel Playing Field. In: Pastor Sempere C. (ed.). *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_11.

24. Shchodo proiektu Zakonu Ukrainy, rejestr. No 10225-d vid 24 kvitnia 2025 roku. Ministerstvo yustystsii Ukrainy. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-5593577.pdf.

25. Dovidka Natsionalnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku shchodo proiektu Zakonu Ukrainy ‘Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia oborotu virtualnykh aktyviv v Ukraini’. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-5602599.pdf.

26. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiy storony, ta Yevropeiskym Soюзom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikh derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony vid 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

27. Pastor Sempere C. The Legal Framework for New Digital Assets, Identities, and Data Spaces. Introduction. In: Pastor Sempere C. (ed.). *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_1.

28. Cediell A. Domestic Tax Regulation in the Face of the Crypto Economy: Challenges Going Forward. In: Pastor Sempere C. (ed.). *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market*. Law, Governance and Technology Series, vol. 71. Cham: Springer, 2025. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-74889-9_18.

29. Barbaglia L., Bellia M., Di Girolamo E. F., Rho C. Crypto news and policy innovations: Are European markets affected? *JRC Working Papers in Economics and Finance*. 2024. No. 2024/7. URL:

<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/311092/1/1909919802.pdf>.

30. Maydanyk R. A. Virtualna valiuta v tsyvilnomu pravi Ukrainy: stan, tendentsii, perspektyvy. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 2018. T. 25. № 2. S. 114–129. URL: <https://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprnu-2-2018-r/virtualna-valyuta-v-tsyvilnomu-pravi-ukrayini-stan-tendentsiyi-perspektivi>.

Strilets Bohdan. Terminological and substantive discrepancies in Ukraine's and EU's approaches to the legal nature of cryptocurrencies

The terminological and substantive differences between the approaches of the European Union and Ukraine to defining the legal nature of cryptocurrencies have been examined. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets (MiCA), which uses the term ‘crypto-assets’, and the national draft law of Ukraine on virtual asset markets (No. 10225-d of 24 April 2025), which uses the term ‘virtual assets’ in accordance with the approach of the Financial Action Task Force on Money Laundering. It has been noted that despite the terminological difference, the Ukrainian draft law structurally replicates MiCA’s approach, particularly regarding the tripartite classification of virtual assets, requirements for white papers, and authorization of service providers.

The reasons for the terminological difference and its potential impact on law enforcement practice have been identified. The key features of the Law of Ukraine ‘On Virtual Assets’ dated 17 February 2022 (No. 2074-IX), which has not yet entered into force, and its relationship with the new draft law have been examined. A significant innovation in this context is the reclassification from ‘intangible goods’ to ‘a type of digital thing.’ The typology of crypto-assets under MiCA Regulation 2023/1114 and the corresponding classification under the Ukrainian draft law (No. 10225-d) are analysed. The problems and shortcomings of crypto-asset regulation in the EU that need to be taken into account by Ukrainian legislators are identified. These include, in particular, undesirable exclusion of decentralized finance (DeFi) sector, stringent stablecoin-related requirements, unclear non-fungible token (NFT) qualification, and regulatory burden on smaller market participants. The author emphasises separately that the competent and timely approximation of Ukrainian legislation to the EU *acquis* in the field of crypto-asset markets is an important factor not only for the development of the Ukrainian crypto market, but also for ensuring legal certainty and protecting the rights of consumers and investors within the framework of European integration processes.

The article has been prepared within the framework of the implementation of an EU grant project ‘EU Law Postgraduate Studies’ (EULPS) No 101126964 – EULPS–ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCHRSCH. Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only

and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Key words: cryptocurrency, crypto-assets, virtual assets, EU law, FATF, distributed ledger technology, European integration, EU–Ukraine Association Agreement.

Дата першого надходження рукопису до редакції: 20.01.2026 р.

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.02.2026 р.

Дата публікації: 03.03.2026 р.